Story

Andrei Saharov – mies parlamentin ihmisoikeuspalkinnon takana

Kuollessaan Moskovassa lähes 20 vuotta sitten Andrei Saharov oli saanut kansainvälistä mainetta niin ydinfyysikkona, ihmisoikeusaktivistina kuin Nobelin rauhanpalkinnon saajana. Vetypommin kehittely herätti Saharovin ajamaan rauhanomaista rinnakkaiseloa sekä myöhemmin ihmisoikeuksia Neuvostoliitossa. Euroopan parlamentti perusti vuonna 1988 mielipiteenvapauspalkinnon Saharovin kunniaksi, joka vuonna 1968 kirjoitti että "henkinen vapaus on olennaista inhimilliselle yhteiskunnalle".

Euroopan parlamentti ajaa perustavien ihmisoikeuksien, vapauksien ja demokratian kunnioitusta niin Euroopassa kuin muualla maailmassa. Saharov-mielipiteenvapauspalkinto on parlamentin ihmisoikeustyön näkyvimpiä välineitä. Se myöntää palkinnon vuosittain henkilöille tai järjestöille, jotka – kuten ydinfyysikko Andrei Saharov – ovat laittaneet itsensä likoon kamppailussa ihmisoikeuksien puolesta.

Andrei Saharovin elämä ja työ
1921: Syntyi Moskovassa 21. toukokuuta.
1942–47: Fysiikan opettaja isänsä jälkiä seurannut Andrei valmistuu ja saa fysiikan tohtorin arvon.

1948: Mukana merkittävien neuvostotutkijoiden ryhmässä, jonka tehtävänä oli kehittää atomi- ja vetypommit. Saharovin panos oli ratkaiseva vetypommin kehittämisessä.
1950-luvun lopulla: Saharov huolestuu työnsä moraalisista seurauksista. Hän alkaa vastustaa ydinaseiden leviämistä ja tukee vuoden 1963 osittaista ydinkoekieltosopimusta.

{}1967–68: Käännekohta Saharov elämässä. Hän kirjoittaa vuonna 1967 Neuvostoliiton johdolle ja kehottaa sitä hyväksymään Yhdysvaltain ehdotuksen ohjustorjunnan hylkäämisestä, koska se johtaisi kilpavarusteluun ja lisäisi sodan riskiä.

Saharovin vetoomukset jäävät tuloksettomiksi, ja hän kirjaa seuraavana vuonna pelkonsa esseeseen *Pohdintoja edistyksestä, rauhanomaisesta rinnakkainelosta ja henkisestä vapaudesta,* jossa hän kirjoittaa: "Ajatuksenvapaus on ainoa tae tieteellisen demokraattiselle lähestymistavalle politiikkaan, talouteen ja kulttuuriin".
Esseen maanalainen jakelu ja julkaiseminen ulkomailla tekevät hänestä toisinajattelijan. "Minut siirrettiin huippusalaisesta työstä ja 'vapautettiin' Neuvostoliiton nomenklatuuran erioikeuksista", Saharov muisteli myöhemmin.

1970: Auttaa Moskovan ihmisoikeuskomitean perustamisessa.
1975: Nobelin rauhanpalkinto. Saharovin vaimo Elena Bonner pitää miehensä nimissä kiitospuheen.
1979–80: Saharov kritisoi Neuvostoliiton miehitystä Afganistanissa. Joutuu vaimonsa kanssa sisäiseen maanpakoon Nižni Novgorodin (entinen Gorki) suljettuun kaupunkiin aina vuoteen 1985 saakka.
1986: Vapautuu maanpaosta Mihail Gorbatšovin lanseeraamien glasnostin ja perestroikan myötä.
1988: Euroopan parlamentti perustaa ihmisoikeuspalkinnon Saharovin kunniaksi.
Maaliskuu 1989: Saharov valitaan Neuvostoliiton uuteen parlamenttiin, yleisliittolaiseen kansanedustajien kongressiin.
Joulukuu 1989: 68-vuotias Saharov kuolee sydänkohtaukseen kotonaan.

Lehdistöpalvelut
Mediasuhteiden osasto
Johtaja - päätiedottaja : Jaume DUCH GUILLOT
Reference No.: 20090925STO61210
Press switchboard number (32-2) 28 33000

Story

Kuluvan vuoden 10 Saharov-ehdokasta esitellään keskiviikkona kello 10 Suomen aikaa alkaen ulkoasiain- ja kehitysyhteistyövaliokuntien sekä ihmisoikeuksien alivaliokunnan yhteiskokouksessa. Suora lähetys EP Livella.

EP ja ihmisoikeudet

- EP laatii joka vuosi mietinnöt maailman ihmisoikeuksien tilasta ja perusoikeuksien kunnioituksesta EU:ssa.
- Se ottaa Strasbourgin täysistunnoissaan kantaa ihmisoikeuksien ja demokratian loukkauksiin maailmalla.
- Mepit keskustelevat ihmisoikeuksista EU:n ulkopuolisten maiden parlamentaarikkojen kanssa ja osallistuvat vaalitarkkailuun.
- Parlamentilla on erityinen ihmisoikeuksien alivaliokunta ihmisoikeustyötä varten.
- Saharov-mielipiteenvapauspalkinto on parlamentin ihmisoikeustyön näkyvimpiä välineitä.